

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Regional plan for landbruk i Troms 2014-2025

v/Marianne Vileid Uleberg
Samråd i landbruksfamilien, oktober 2015

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

TROMS fylkeskommune

ROMSSA fylkkasuohkan

Arktisk landbruk

– ei næring med mange muligheter

Regional plan for landbruk i Troms
2014-2025

Overordna mål

- **Matproduksjon**
  - Øke dagens produksjonsvolum minst i tråd med nasjonale mål
  - Videreutvikle matfylket Troms
- **Skogbruk og klima**
  - Bedre utnyttelse av skogressursene
  - Økt satsing på klimatiltak
- **Bygdenæringer**
  - Videreutvikle landbruket som produsent av velferdstjenester og andre bygdenæringer

Oppbygging

- Hoveddokument
- Vedlegg
  - status og utviklingstrekk
  - forvaltnings- og utviklingsaktører
  - økonomiske virkemidler
  - statistikk
  - Erstatningsordninger
- Handlingsplan

Tema

- Produksjon av mat
- Skogbruk og klimatiltak i skogen
- Bygdenæringer
- Eiendoms-, areal- og boligpolitikk
- Rekruttering
- Kompetanse
- Rovvilt
- Viltforvaltning/viltskade
- Landskapsressurser og produksjon av fellesgoder
- Samfunnssikkerhet og beredskap i landbruket

Handlingsprogrammet

- Vedtatt samtidig med planen
- Vedtas for 4 år om gangen og skal rulleres årlig
- Viser de tiltak som kan/bør gjennomføres for at tromslandbruket skal nå de målene som er satt i planen
- Mange tiltak gjøres allerede, men det er også en del forslag på nye tiltak
- Her fremgår det hvem som er aktuelle aktører for gjennomføring av de ulike tiltakene
- Den som er nevnt først er den det forventes skal være pådriver for tiltaket
- Førende for virksomheten til fk, FM, regionalt partnerskap, kommunene på landbruksområdet

Mål 1 Samordnet innsats for et livskraftig landbruk i levende bygder i Troms (s 6)

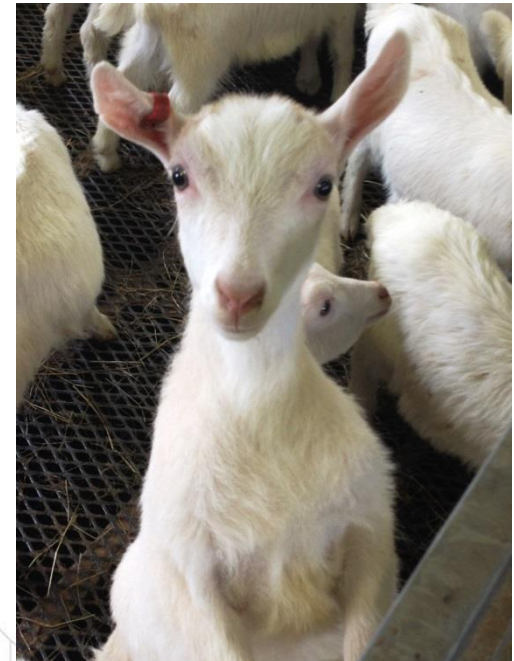
- **Målet skal oppnås ved å:**
  - samordne bruken av tilgjengelige virkemidler
  - arbeide målrettet ovenfor politikerne i fylket
  - samordne utviklingsaktører
  - styrke fortrinn ved arktisk landbruk gjennom samordnet innsats i hele landsdelen

Tine

- 5.1.1 Optimalisere drifta på det enkelte bruk
- 5.1.2 Bedre bruk av og tilslutning til effektivitetskontrollen og andre økonomiske styringssystemer
- 5.2.1 Etablere arbeidsgruppe som skal være pådriver i utviklingsoppgaver kumelk
- 6.1.1 Økt tilslutning til effektivitetskontrollen
- 6.2.1 Årlige seminarer før økt kompetanse i geitholdet
- 6.2.2 Etablere arbeidsgruppe som skal være pådriver i utviklingsoppgaver geit
- 6.4.1 Utvikle nye geitmelkprodukter

Nortura

- 8.1.1 Utarbeide driftsplaner med ulike forutsetninger – beite, slutfôring, bruksstørrelse – ammeku
- 8.3.1 Gode og langsiktige systemer for livdyrformidling
- 8.3.2 Etablering av oppdrettsavtaler på kviger
- 8.3.3 Etablering av avtaler mellom selgere og kjøpere av fôringskalv

Troms landbruksfaglige senter

- 10.2.1 Fagturer, studieturer, kurs, rådgiving – eggproduksjon
- 25.2.2 Kurs i eierskifte/generasjonsskifte
- 29.2.5 Utarbeide samla oversikt over kurstilbud, etter- og videreutdanningstilbud I landbruket
- 36.4.3 Kompetansetilbud om godt dyrehold

Norsk landbruksrådgiving

- 2.1.2 Motivere for mer drenering av dyrka jord
- 2.1.4 Etablere dreneringskompetanse i Troms
- 13.1.1 Utvikle opplegg for «Grønnsaksskole»
- 14.3.1 Ha profesjonelle i veiledere i støtteapparatet i landsdelen – økologisk
- 30.3.2 Gjøre resultater fra forskning og utvikling bedre kjent og anvendelig for næringsutøvere i landbruket

NIBIO

- 2.1.1 Tilby alle gårdbrukere økt kompetanse i jord- og plantekultur
- 2.1.5 Kartlegge jordsmonn
- 11.4.1 Øke kunnskap om klimatiltak og dyrkingsteknikk for økt produksjon under nordlige forhold – hagebær
- 11.4.2 Utvikle sortsmateriale tilpasset nordlige forhold – hagebær
- 12.5.1 Kartlegging av egne arealer for dyrking av potet
- 17.2.3 Samle inn data fra tidligere anlagte forsøksflater for bruk i veiledning og forskning
- 30.3.1 Arrangere kontaktkonferanser mellom Fol-miljøer og landbruket i Troms

Næringa/faglag/produsentrorg

1.2.2 Årlig møte med stortingsrepresentantene fra Troms for dialog om aktuelle landbrukspolitiske spørsmål fra Troms

7.1.1 Avlsplaner sau

7.1.2 Værringer

11.1.1 Opprette utvalg fra næringen, rådgivningen og forvaltningen – hagebær

11.2.1 Fagturer, studieturer, kurs – hagebær

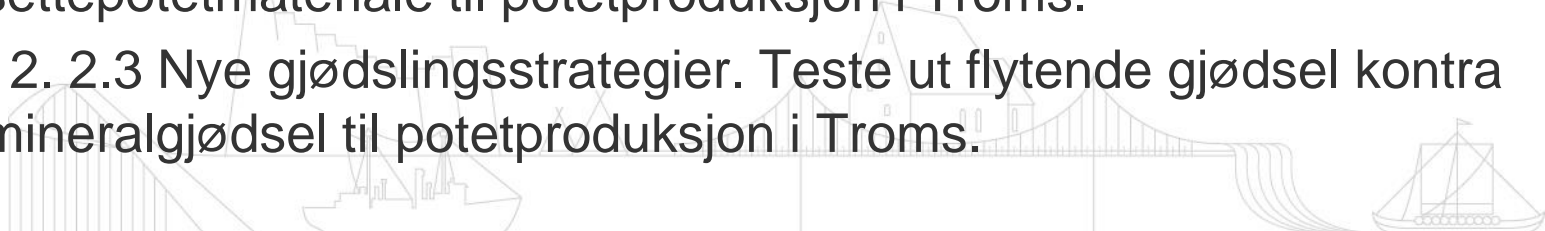
11.5.1 Utvikle nye produkter basert på bær

12.1.1 Arbeide for å utvikle nye potetsorter tilpasset arktisk vekstsesong

12.2.1 Ta i bruk klimaforbedrende tiltak som lysgroing, duk eller plast – potet

12.2.2 Vitale settepoteter – utvikle ulike tiltak for å skaffe best mulig settepotetmateriale til potetproduksjon i Troms.

12. 2.3 Nye gjødslingsstrategier. Teste ut flytende gjødsel kontra mineralgjødsel til potetproduksjon i Troms.

Næringa/faglag/produsentrorg forts.

- 12.2.4 Gjennomføre dyrkingstekniske forsøk med potetsorter, feks setteavstand og gjødselmengder.
- 12.3.1 Etablere flere lagerbygg/kjølelager
- 12.4.1 Arrangere potetkonferanse hvert 2. år
- 17.1.1 Arbeide for gode tilskuddsordninger – skogplanting
- 17.2.2 Ungskogpleie for å sikre foryngelsen og kvalitet på framtidsvirket
- 19.1.3 Arbeide for gjeninnføring av tilskudd til hogst av energiflis
- 26.1.1 Oppfordre gårdbrukerfamilier til å diskutere og skaffe seg kunnskap om overdragelse og eierskifte i god tid før det er aktuelt
- 27.2.1 Oppfordre Tine/Nortura/ produsentlag/Felleskjøpet o.a. om å fortsette med gode kampanjer på produktene med bilde og omtale av produsenter
- 27.3.2 Åpen gård, skogdager, messer, festivaler m.m.
- 33.1.1 Opplysningsskilt i områder med landbruksvirksomhet i utmark
- 36.5.4 Arbeide for at sikring av jordbruksjord kan prioriteres av NVE i spesielt utsatte områder

Innovasjon Norge

2.1.3 Styrke arbeidet med gjennomføring og oppfølging av driftsplaner på utbyggingsbruk, med fokus på økonomi, arbeidskapasitet og fôr dyrking

4.1.1 Vurdere byggekostnader for landbruksbygg i Troms sammenlignet med andre deler av landet

4.1.2 Arbeide for mer investeringsstøtte til Tromslandbruket

4.2.1 Få til bedre samhandling mellom bonde og de faglige nettverk i alle faser av byggeprosjekt og økt fokus på byggeledelse

11.3.1 Prioritere kjøp av planter, lager og klimaforbedrende tiltak – hagebær

15.1.1 Kompetanseheving med skreddersøm til den enkelte bedrift, særlig satsing på bedrifter som ønsker å vokse

Innovasjon Norge forts.

15.1.2 Smaksverksteder, arenaer for produktutvikling og samarbeid mellom matprodusenter og serveringsbransjen, samt kurs og besøksordninger innen lokalmat-menyutvikling.

15.1.3 Stand på nasjonale og internasjonale messer

15.2.1 Etablere samordnet salgskanal (matportal) for matbedriftene

16.2.1 Støtte arbeidet med å investere i tjenlig hogstutstyr for entreprenører og egenaktive skogeiere

19.1.1 Legge til rette for bygging av mindre biobrenselanlegg

21.2.2 Stimulere til bedriftsnettverk – grønt reiseliv

21.2.3 Årlig oppdatering av oversikt over alle småskalatilbydere i fylket

Nordnorsk landbruksråd

- 1.4.1 Følge opp Utviklingsprogram for arktisk landbruk
- 15.3.1 Skape og markedsføre en arktisk identitet – utvikle en felles Arktisk materklæring

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Hvordan kan vi få planen til å bli et levende dokument?

Rekruttering (kap 4.5, s 47)

Rekruttering handler om videreføring av drift, utvikling av drifta og rekruttering til nye næringer også utenom generasjonsskifte. Med det store antallet som slutter i landbruket og relativt mange av dagens gårdbrukere som pensjoneres om få år, er potensialet for rekruttering inn i yrket stort.

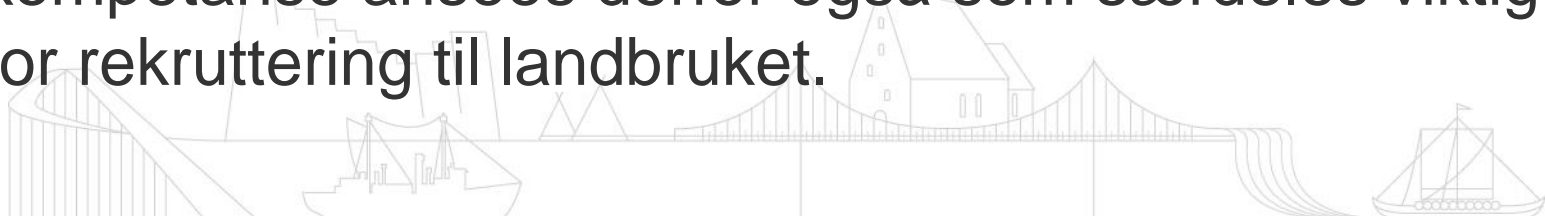

Rekruttering forts.

3 mål (se s 21 i handlingsprogrammet)

- Opprettholde drift på gårdene i Troms
- Smidige og kunnskapsbaserte eierskifter i landbruket
- Gi landbruket et godt og fortjent omdømme

Ei næring med høy **kompetanse** er også viktig for å få til utvikling, stolthet og rekruttering. Kapittelet om kompetanse ansees derfor også som særdeles viktig for rekruttering til landbruket.

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Stolthet

Vær stolt av tromslandbruket og vis det!

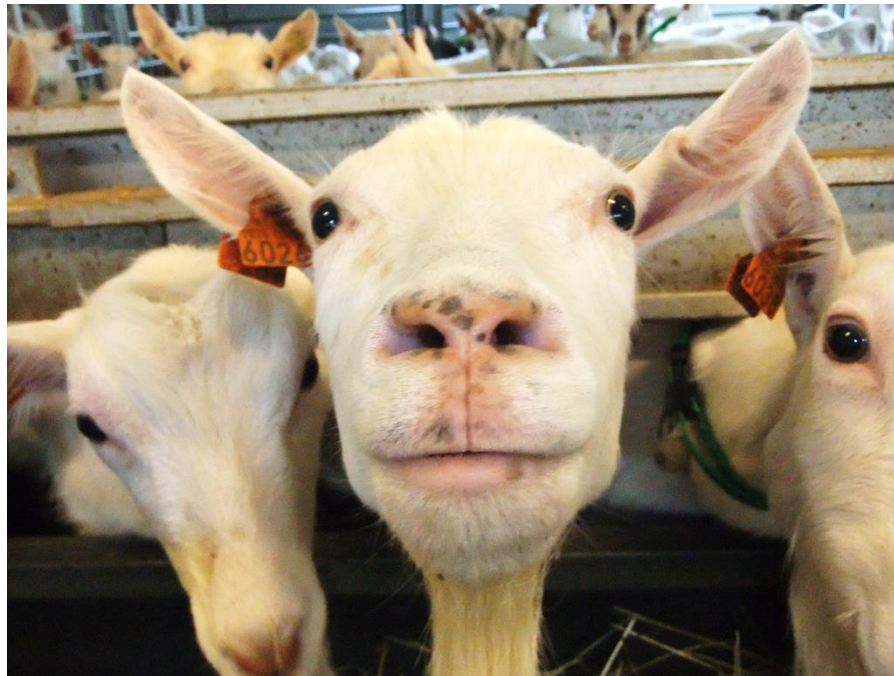

Foto: Hanne Storteig

Troms er landets største geitfylke!!

